

Coping with change!

"Megbirkózni a változásokkal" – vagy legalábbis lépést tartani velük! Az e jelszó jegyében tartott LIBER-konferencia és közgyűlés munkáját – fővédnöki szerepkörében – Antall József miniszterelnök gondolatgazdag köszöntője indította el.

"Európa nemcsak földrajzi fogalom, hanem kultúrtörténet is" – mondta előljáróban. Földrészünknek – nem utolsósorban kreativitása és válaszadó képessége folytán – "egyszerre volt begyűjtő, befogadó, asszimiláló, integráló, végül pedig kisugárzó" ereje, olyan ereje, amely Európa-arculatúvá tette korunk kultúráját és civilizációját.

Európai választ kell találni a kelet-közép-európai térség problematikájára is, amelyet a gazdasági és – főleg – a társadalmi tartalékok hiánya jellemez.

Nem kevésbé válaszra váró kérdéseket vet fel az az információáradat, amely uralja napjainkat, s egyebek mellett megköveteli a könyvtáros-társadalom szervezettebb bekapcsolását a kutatómunkába.

Az előadó záró aggodalma volt, hogy a modern ember sokkal kevesebbet ért meg a világból, mint a korábbi korok embere. S a közeljövőben el kell gondolkodni rajta, "hogymit is jelent számunkra a minden irányban nagyon fejlett tudomány, és az egyes embernek csak egy-egy irányban ezzel adekvát ismeretanyaga." (A köszöntő teljes szövege a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros 1992. évi decemberi számának 16–19. oldalán jelent meg.)

A TMT 1992. évi 10. számában a konferencia magyar előadásai közül Rózsa György és Mader Béla előadását már publikálta. Ezúttal kerül sor mindazon többi közlésére, amelynek kéziratát szerzője rendelkezésünkre bocsátotta.

Ezeket az előadásokat egy nyugat-európai és egy kelet-európai blokkba rendezve nyújtjuk át tanulmányozásra a t. olvasónak. Minden

bizonyval érdekes szakmai élményre tesz szert belőlük. Nevezetesen: az ottani és az itteni könyvtár- és tájékoztatásügyekben ugyanannak a traumának, a közfinanszírozás összezsugorodásának kezelése és meghaladása van napirenden. Csak persze a könyvtárak, a számítógépesítési és távközlési lehetőségek és a társadalmak más-más fejlettségi és konszolidáltsági fokán, ami azért lényeges különbség.

Az előadások többsége egy-egy intézmény adaptálódását mutatja be az új, a korábbiaknál szigorúbb és merkantilistább körülményekhez. Így S. P. Green a British Library, K. Krarup a Dán Királyi Könyvtár, A. Anderhub a mainzi, E. Mittler a göttingeni egyetemi könyvtár, J. Kurak és M. Ehnová pedig a pozsonyi Szlovák Műszaki Könyvtár innovatív kezdeményezéseiről készített szűkebb-tágabb beszámolót. Akadt az előadások között néhány átfogó szemle (E. Häkli: Mi a teendő a nyugat-európai könyvtárak átalakulásának időszakában; R. Davies: A volt szocialista országok könyvtárai a megváltozott körülmények között; B. Moon: A 2000. év küszöbén – az európai kutatókönyvtárak jövője) és néhány elméleti jellegű megnyilatkozás is (A. Bossers: A kutatókönyvtárak automatizálásakor megoldandó döntések; Marschall M.: A kultúra finanszírozásának problémái és a könyvtárügy).

Az előadásokból nagyjából-egészéből egy-egy bontakozott ki a könyvtárhasználati jövőkép is: egyre több lesz az olyan használó, aki nem jár be a könyvtárba, hanem – katalógusaival, adatbázisaival, másolatszolgáltatásaival – a könyvtár fog odamenni íróasztalához, laboratóriumába. Az anyagi források kimerítésén kívül a használók átfogóbb tájékozottsága is szoros együttműködésre és munkamegosztásra fogja készíteni a könyvtárakat.

Az előadások mindegyikét Pálvölgyi Endre ültette át magyarra.

A szerkesztőség